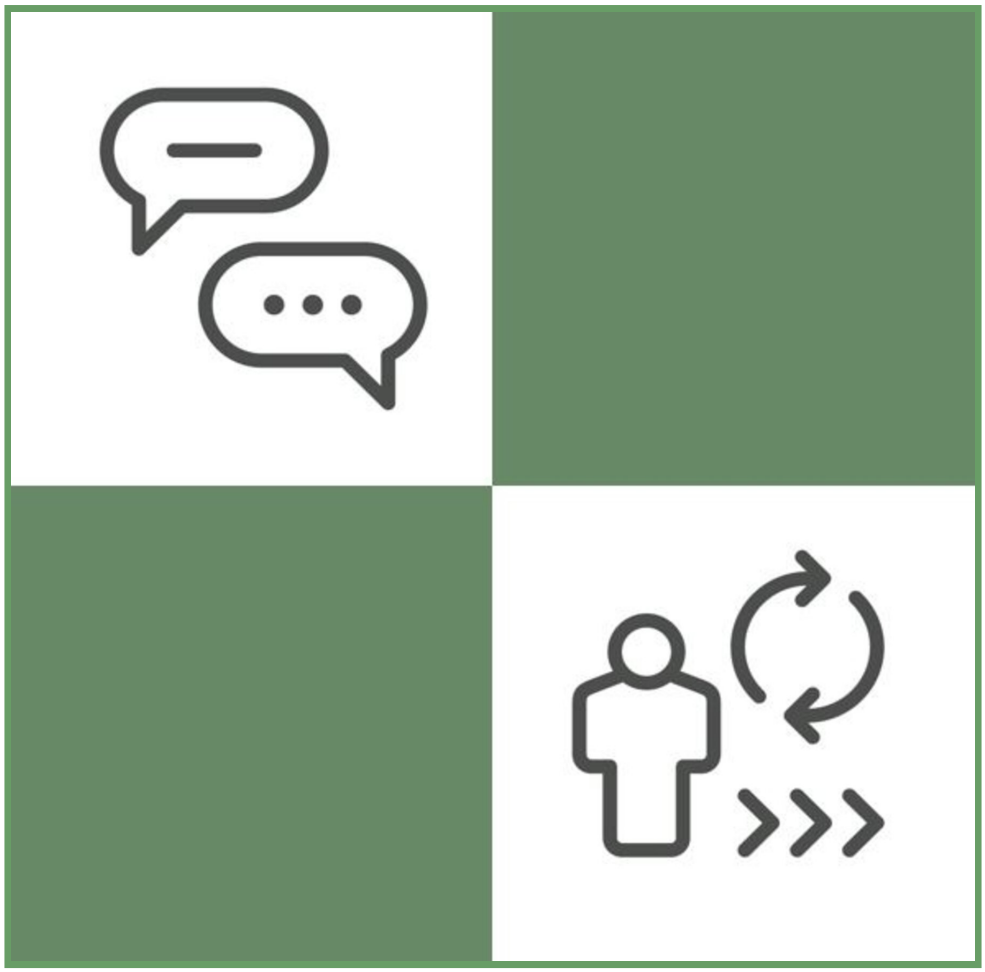
Evaluering af elevernes mundtlighed

Læreres literacitet i sprogtestning og evaluering (LiSE)

November 2024
Slobodanka Dimova

Evaluering af elevernes mundtlighed
– Læreres literacitet i sprogtestning og evaluering (LiSE)
2. udgave 2026
Copyright © 2024 Forfatterne & NCFF

Forfatter: Slobodanka Dimova

Indholdsfortegnelse

Hvordan du bruger modulerne 4

Modul 1: Kommunikative aktiviteter 7

Modul 2: Vurderingskriterier 11

Modul 3: Feedback 16

Modul 4: Eksempler på opgaver med feedback 21

Vurderingsskabeloner 22

Om projektet 24

Hvordan du bruger modulerne

Mundtlig evaluering kan være vanskelig, fordi den kræver tid, og fordi det kan være svært at sætte ord på elevens mundtlige kompetencer, når du giver feedback. Modulerne redegør for, hvad du skal tage i betragtning, når du planlægger og gennemfører mundtlig evaluering. Derfor kan modulerne bruges til inspiration mht. udvikling af opgaver, valg af vurderingskriterier og feedback, uanset hvilket uddannelsesniveau eller fremmedsprog, du underviser i.

Når du planlægger en mundtlig evaluering, skal du overveje, hvordan du udvikler den kommunikative aktivitet, vælger/bruger vurderingskriterier og giver feedback. Derfor har vi udviklet tre moduler, hvor hvert modul sætter fokus på et af de nævnte hovedelementer i mundtlig evaluering:

Modul 1: Kommunikative aktiviteter drejer sig om, hvilke elementer en kommunikativ aktivitet skal indeholde for at fremkalde relevante sproghandlinger i elevens mundtlige sprogproduktion.

Modul 2: Vurderingskriterier peger på, hvordan kan du præcisere elevernes progression med afsæt i udvalgte skalaer fra CEFR.

Modul 3: Feedback handler om, hvordan du kan give feedback, som kan hjælpe eleven med at opnå en forståelse for, hvad hun allerede kan og hvor hun er på vej hen.

Modul 4: Eksempler indeholder links til eksempler på kommunikative aktiviteter, audiofiler med elevbesvarelser og feedback.

Vi anbefaler, at du starter med Kommunikative aktiviteter, så Vurderingskriterier og til sidst Feedback.

Vigtige begreber og definitioner

Vi har et kommunikativt sprogsyn mht. sprogevaluering. I en kommunikativ undervisning er sproget betragtet som sproghandlinger (fx beskrive noget, give instrukser, give informationer, give udtryk for enighed eller uenighed, analysere en tekst), så vi vil præsentere, hvordan du kan evaluere elevernes kompetencer til at kommunikere i en særlig kommunikativ situation, som kræver enten daglig eller akademisk sprogbrug. Mange gange i den løbende evaluering fokuserer man på et isoleret grammatisk konstruktion (fx datid, kongruens), bestemt ordforråd (fx farver, mad, fagord) eller udtale. Modulerne drejer sig om, hvordan du kan evaluere elevernes mundtlig præstation ift. om eleverne kan udføre specifikke sproghandlinger, og om kommunikationen er lykkedes. På den måde kobler vi kommunikativ undervisning sammen med kommunikativ evaluering.

Vi bruger begrebet ***kommunikativ aktivitet*** til at beskrive opgaverne/spørgsmålene, du kan anvende til evaluering af kommunikative kompetencer. Begrebet task kan også bruges til det samme formål, men vi vil gerne skelne mellem task som undervisningsredskab (se EMU) og task som evalueringsredskab. For at undgå mulige misforståelser anvender vi termen kommunikativ aktivitet.

I forbindelse med Modul 2 Vurderingskriterier introducerer vi Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog: Læring, Undervisning og Evaluering (Common European Framework of Reference for Languages, CEFR, se også Introduktion til Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog) (Council of Europe, 2001, 2020). CEFR er en international standard, der beskriver sprogligt niveau på en skala på seks niveauer fra A1 for nybegyndere til C2 for dem, som er på højeste niveau. Udviklingen af CEFR var understøttet af Europarådet, og den blev udgivet for første gang i 2001 og revideret i 2018. Formålet med CEFR er at højne kvaliteten af fremmed- og andetsprogsundervisningen og give mulighed for at sammenligne sprogbrugernes sproglige progression på tværs af forskellige sprog (Council of Europe, 2001). CEFR indeholder en række vejledende beskrivelser af forskellige kommunikative kompetencer, som kan anvendes for at forstå og følge med i sprogbrugeres sproglige udvikling gennem seks sproglige niveauer (A1-A2-B1-B2-C1-C2). Vi forklarer, hvordan du kan vælge og tilpasse CEFR-beskrivelserne, så at de er brugbare i din evaluering.

Der findes forskellige typer ***feedback***: korrektiv feedback, feedback som en del af stilladsering og feedback på en særlig opgave eller prøve (se fx EMU). Her definerer vi feedback som en mulighed for at give tilbagemelding på, om kommunikationen er lykkedes, og hvordan eleven kan videreudvikle sine kommunikative færdigheder.

Brug CEFR, når du vurderer mundtlighed

I opgaverne og skabelonerne i de fire moduler benytter vi kategorier fra skalaen Kvalitative aspekter i det talte sprog.

Skalaen for Kvalitative aspekter i det talte sprog kan hjælpe dig med at identificere forskellige aspekter af elevens sproglige produktion som f.eks. interaktion eller præcision, der har betydning for, hvorvidt kommunikationen lykkes eller ej. Kig på tabellen og se hvordan de forskellige aspekter matcher kriterierne i din egen læseplan eller i den konkrete opgave som eleverne har udført.

- Udtrykke en personlig reaktion til kreative tekster (inklusive litteratur)
- Analyse og kritik af kreative tekster (inklusive litteratur)

Skalaerne for medieringsaktiviteter kan hjælpe dig med at identificere f.eks. aspekter af elevens evne til at udtrykke en personlig reaktion til og/eller analysere kreative tekster. Kig på skalaerne for medieringsaktiviteter og se hvordan de forskellige aspekter matcher kriterierne i din egen læseplan eller i den konkrete opgave, som eleverne har udført.

Skema til selvevaluering

CEFR har også udgivet et selvevalueringsskema, hvor eleven kan prøve at vurdere egne sproglige kompetencer. Download selvevalueringsskemaet her.

Modul 1: Kommunikative aktiviteter

Hensigten med dette modul er, at du bliver klogere på, hvilke elementer en kommunikativ aktivitet skal indeholde, for at fremkalde aktiv sproglig produktion.

1. Refleksion over din nuværende praksis

- Hvad synes du er en god mundtlig kommunikativ aktivitet til evaluering?
- Hvordan bestemmer du, hvilken slags aktiviteter, du bruger til din evaluering?
- Har du selv udviklet mundtlige aktiviteter til evaluering? Hvis ja, hvad overvejer du når du gør det?
- Når du evaluerer elevernes mundtlige færdigheder, sætter du så fokus på monologiske besvarelser (fx. mundtlig oplæg med/uden materialer)? Samtale mellem to eller flere elever? Debat?

2. Fokus på kommunikative aktiviteter

Når du underviser, kan du anvende forskellige evalueringsmetoder til at understøtte elevernes fremskridt i deres mundtlige færdigheder. Tre hovedelementer er værd at overveje, når du planlægger evalueringen:

- Kommunikativ aktivitet
- Vurderingskriterier
- Feedback

Disse tre elementer er indbyrdes afhængige og skal planlægges med hensyn til evalueringsmål, dvs. hvad mine elevernes læring sigter efter skal kunne.

HVILKE sprogfunktioner skal eleverne producere?

Du vil gerne evaluere om eleverne kan særlige sprogfunktioner i deres mundtlige produktion. F.eks. vil du gerne have eleverne til at:

- beskrive noget (f.eks. et billede, en film, en bygning, en person, en fiktiv person)
- fortælle en historie eller gøre rede for en begivenhed
- give udtryk for enighed eller uenighed
- ytre sin mening om et emne (fx oplæg, diskussion, debat)
- præsentere tekstanalyse
- fortolke
- interviewe en person

Når du har valgt sprogfunktion, skal du prøve at udarbejde en aktivitet, som afspejler en autentisk kommunikativ situation.

HVORDAN kan du fremkalde relevant sprog?

Når du udvikler en kommunikativ aktivitet, skal du tage hensyn til følgende:

1) Instruktionerne er vigtige

Disse instruktioner kan være i enten elevernes modersmål (L1) eller målsprog (target language- TL). Instruktionerne skal indeholde klare proceduremæssige oplysninger til eleverne (f.eks. længde, medie, brug af ressourcer, forberedelsestid, deadline osv.).

Det er vigtigt at differentiere instruktionerne i forbindelse med opgaver, der har til formål at aktivere individuel produktion eller interaktion mellem to eller flere elever.

2) Et prompt hjælper dig med at sætte opgaven i den rette sammenhæng

Et prompt (se eksempel) indeholder henvisning til:

- Kontekst & målgruppe (hvem eleven taler til eller med)
- Genre (f.eks. beskrivelse, analyse, sammenligning, perspektivering, argumentation, vurdering)
- Emne (f.eks. klimaforandringer, fritidsaktiviteter, rejse)

- Input (f.eks. skriftlig tekst, digital/visuel materiale eller multimodal input, som eleverne skal trække på for at løse opgaven)

NB! Inddragelse af skriftligt eller lydmateriale kræver, at eleverne bruger mere end én færdighed (dvs. at de skal læse og/eller lytte).

3) Konkrete krav om at udføre én kommunikativ aktivitet er centralt
Opgavens krav kan formuleres som et spørgsmål (f.eks. Hvad synes du om et billede i et billede? Hvad tænker du om madspild? Hvad mener du om brugen af computere i skolerne? osv.) eller en opfordring (f.eks. tal om dette billede på et billede, hold et oplæg om madspild, argumentér for brugen af computere i skolerne osv.).

Du skal også bestemme, om eleverne skal producere:

- en monolog (du vil evaluere elevens mundtlige produktion individuelt)
- parsamtale (du vil evaluere elevernes evne til at interagere)
- gruppesamtale

Eleverne skal være klar over, hvad du baserer din evaluering og feedback på. Hvis eleverne f.eks. er i en samtale, bør du gøre det klart, at du ikke kun tager hensyn til, hvad de siger individuelt, men også til, hvordan de fortolker det, de hører, og hvordan de reagerer på deres partner.

3. Eksempler på kommunikative aktiviteter

Her kommer eksempler på mundtlige kommunikative aktiviteter i tysk, fransk og engelsk på forskellige niveauer. De forskellige elementer af aktiviteterne er mærket. Du kan bruge skabelonen for at udvikle din egen kommunikative aktivitet.

Kommunikativ aktivitet engelsk

Kommunikativ aktivitet tysk

Kommunikativ aktivitet fransk

Skabelon til en kommunikativ aktivitet

4. Hvad tager du med?

- Hvilke kommunikative situationer skal eleverne kunne deltage i? Hvem vil de typisk interagere med?
- Hvordan kan du udvikle en kommunikativ aktivitet, som afspejler disse kommunikative situationer?
- I hvor høj grad kan skabelonen til udvikling af kommunikative aktiviteter være brugbar i din undervisning?

Modul 2: Vurderingskriterier

I dette modul er der fokus på vurderingskriterier/deskriptorer af mundtlig produktion med afsæt i udvalgte skalaer fra CEFR. Kig på de to skridt i en evaluering af elevernes præstation, eksemplerne på brug af vurderingskriterier og vurderingsskabelonerne til fri afbenyttelse.

1. Refleksion over din nuværende praksis

- I hvor høj grad bruger du specifikke vurderingskriterier i din evaluering af mundtlig sprogproduktion?
- Hvilke vurderingskriterier bruger du, når du giver feedback på mundtlige produktioner? F.eks. fra læreplanen, prøvevejledning, læremidler eller andet?
- Bruger du forskellige vurderingskriterier til forskellige aktiviteter?
- Kender du CEFR og hvis ja, hvordan bruger du det?

2. Fokus på vurderingskriterier for mundtlighed

Når du underviser kan du anvende forskellige evalueringsmetoder til at understøtte elevernes fremskridt i deres mundtlige færdigheder. Tre hovedelementer er værd at overveje, når du planlægger evalueringen:

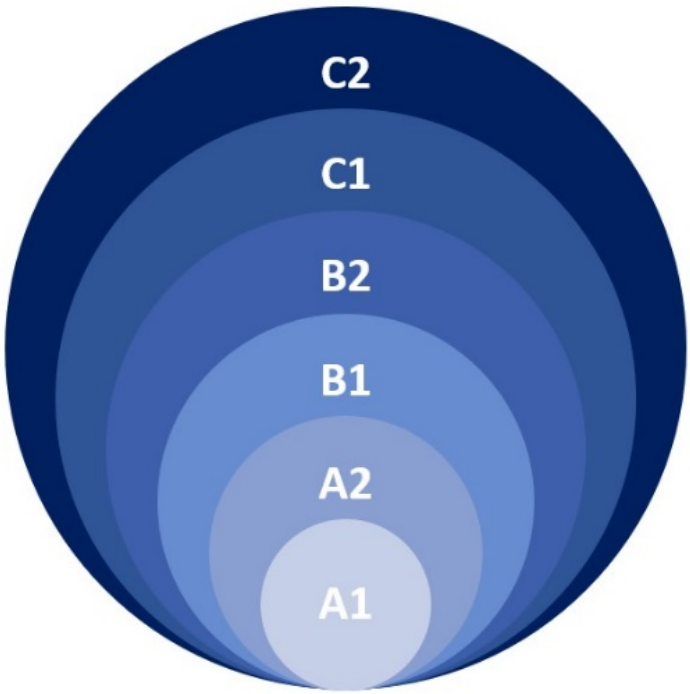
- Kommunikativ aktivitet
- Vurderingskriterier
- Feedback

Disse tre elementer er indbyrdes afhængige og skal planlægges med afsæt i aktivitetens eller forløbets læringsmål.

For at kunne give dine elever præcis feedback skal du anvende konkrete vurderingskriterier. Disse kriterier kan du selvfølgelig udvikle ved at støtte dig til målbeskrivelserne i dine læseplaner. Men med afsæt i udvalgte skalaer fra CEFR kan du præcisere elevernes progression. Skalaerne fra CEFR kan tilbyde konkrete beskrivelser af aspekter af mundtlig sprogproduktion. Disse muliggør formulering af vurderingskriterier og præcis feedback til dine elever.

Udvikling af vurderingskriterier med afsæt i CEFR

På både grundskole og ungdomsuddannelsesniveauer, er læseplanerne og vejledninger generelt inspirerede af CEFR (se også Modul 2). Der bruges en skala på seks niveauer fra A1 for nybegyndere til C2 for dem, som er på højeste niveau.

CEFR-niveauerne.

En elev på B1-Niveau opfylder også målene fra A1 og A2-niveau. Dvs. at en elev på B1-Niveau også vurderes på beskrivelserne fra A1 og A2-niveauerne.

Grundskole: Engelsk sigter efter niveau B1 i 9. kl.Tysk og fransk sigter efter niveau A2 i 9. kl.

Ungdomsuddannelser: Engelsk A STX sigter efter "begyndende C1" niveauEngelsk B STX sigter efter B2 niveauTysk/Fransk begynder A eller fortsætter B sigter efter B1 niveauTysk/Fransk fortsætter A sigter efter B2 niveau

Brug CEFR når du vurderer mundtlighed

Når du skal udvikle vurderingskriterier for mundtlighed, kan du anvende udvalgte kategorier fra skalaen : "Kvalitative aspekter i det talte sprog" samt skalaerne for medieringsaktiviteter: "Udtrykke en personlig reaktion til kreative tekster (inklusive litteratur)" og "Analyse og kritik af kreative tekster (inklusive litteratur)".

Skalaen for Kvalitative aspekter i det talte sprog kan hjælpe dig med at identificere forskellige aspekter af elevens sproglige produktion som f.eks. interaktion eller præcision, der har betydning for, hvorvidt kommunikationen lykkes eller ej. Kig på tabellen og se hvordan de forskellige aspekter matcher kriterierne i din egen læseplan eller i den konkrete opgave som eleverne har udført.

Skalaerne for medieringsaktiviteter kan hjælpe dig med at identificere f.eks. aspekter af elevens evne til at udtrykke en personlig reaktion til og/eller analysere kreative tekster. Kig på skalaerne for medieringsaktiviteter og se hvordan de forskellige aspekter matcher kriterierne i din egen læseplan eller i den konkrete opgave, som eleverne har udført.

Beskrivelse af elevernes sprog

1. Første skridt i en evaluering af elevernes præstation er at beskrive deres kommunikation. Mens du lytter til elevernes præstation, kig på de forskellige deskriptorer fra CEFR "Kvalitative aspekter i det talte sprog". Vælg deskriptorer, som bedst beskriver elevernes præstation. (OBS. Beskrivelserne er skrevet på lærer- og ikke elevsprog).
2. Så skal deskriptorerne understøttes med konkrete eksempler fra elevernes præstation.

3. Eksempler på brug af vurderingskriterier

Her kommer eksempler på mundtlig kommunikation i tysk, fransk og engelsk på forskellige niveauer.

Til hver optagelse finder du et eksempel på, hvordan vurderingskriterierne fra CEFR bruges. I eksemplerne kan du se vurderingskriterier inden for alle kriterier fra "Kvalitative funktioner i mundtligt sprog", men i det daglige vil man nok udvælge og fokusere på enkelte kriterier, der er relevante for den pågældende elev og aktivitet. Kig på opgaven, lyt til optagelsen og læs vurderingskriterierne.

Opgave og vurdering til	Lydfil til
Engelsk grundskole	Engelsk grundskole
Engelsk gymnasium	Engelsk gymnasium
Fransk	Fransk
Tysk grundskole	Tysk grundskole
Tysk gymnasium	Tysk gymnasium

Opgaver, vurdering og lydfiler

Skabeloner til fri afbenyttelse

	Omfang (bl.a. ordforråd)	Præcision	Flydende sprog	Interaktion	Sammenhæng	Fonologi (bl.a. udtale)
Elev A						
Elev B						
Elev C						
Elev D						
osv.						

En vurderingsskabelon med kolonner til de kvalitative sproglige aspekter (CEFR)

Du kan forkorte eller udvide det, så det passer til de situationer, hvor du evaluerer dine elevers mundtlige kommunikation. Skriv dine egne korte noter under det område/de områder, som er i fokus i den mundtlige aktivitet, du bruger til evaluering i en given situation.

4. Hvad tager du med?

- Hvilke vurderingskriterier fra Kvalitative aspekter i det talte sprog bruger du allerede og hvilke er nye?
- Hvilke aspekter af skalaerne for medieringsaktiviteter bruger du allerede i din evaluering af elevernes mundtlighed og hvilke er nye?
- Hvilke nye vurderingskriterier kunne du tænke dig at integrere i din evalueringspraksis?
- I hvilken grad er disse vurderingskriterier afspejlet i f.eks. læreplanen, prøvevejledning eller læremidler?

Modul 3: Feedback

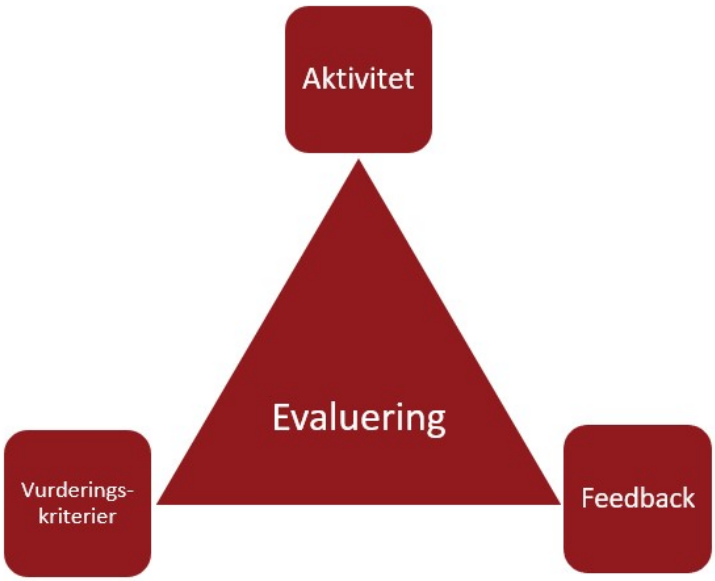
I dette modul er der fokus på, hvordan du kan give feedback til eleverne med udgangspunkt i CEFR-deskriptorer og vurderingskriterier.

1. Refleksion over din nuværende praksis

- Hvor ofte giver du eleverne feedback på deres mundtlige kommunikation?
- Hvad består din feedback af? Det kunne være karakterer, eksempler fra elevens sprog, opfølgende spørgsmål, en opsamling, en afkrydsningsliste eller andet?
- Hvad fokuserer du på i din feedback? Indhold, grammatik, udtale, fluency, genre, sammenhæng, ordforråd, kommunikation eller andet?
- Hvordan giver du feedback? Skriftligt, mundtligt, peer-feedback, differentieret, kollektivt eller andet?
- Hvad skal eleven gøre med feedbacken (hvis hun skal gøre noget)?

2. Fokus på feedback

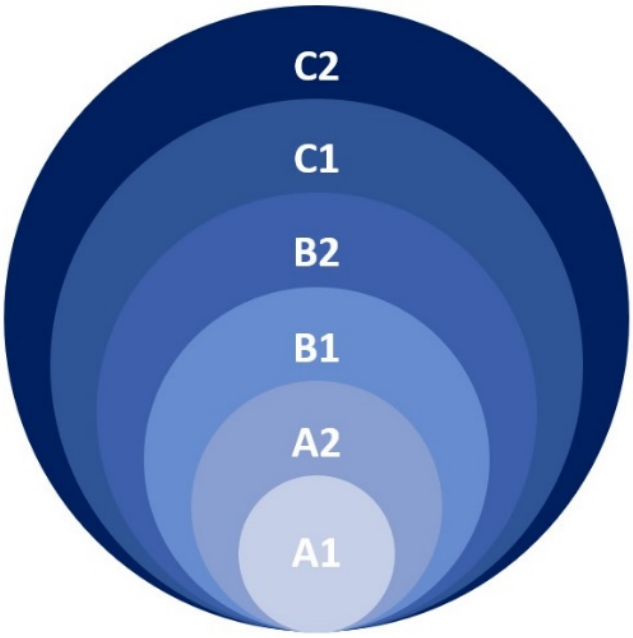
Når du planlægger din evaluering af elevernes mundtlige færdigheder, er det vigtigt at have styr på både selve aktiviteten, vurderingskriterier og feedback. Disse tre elementer er indbyrdes afhængige og planlægges under hensyn til de relevante evalueringsmål, dvs. hvad skal dine elever kunne.

Evaluerings tre elementer

Udvikling af feedback

Hvad kan eleven?

Niveauerne i CEFR

Indled din feedback med at fortælle eleven, hvad hun kan.

Tag udgangspunkt i målene for aktiviteten og fortæl eleven med eksempler, hvilke af målene hun opfyldte og hvordan hun gjorde.

Som det fremgår af denne tegning af CEFR-niveauerne A1 - C2, opfylder en elev på B1 også målene fra A1 og A2, så i stedet for at nævne manglerne på B1 kan du begynde med at anerkende, at eleven har opfyldt målene på A1 og A2.

Det er motiverende at **kunne** noget.

Se eksempler på feedback længere nede.

Elevsprog
Det er vigtigt, at du i din feedback taler i et sprog, som eleven kan forstå.

Her ser du et eksempel på et vurderingskriterium, der bliver ændret til en feedback, som eleven kan forstå.

Eksempel fra CEFR:	Dit sprog til eleven:
A1 Interaktion Kan stille og besvare spørgsmål om personlige forhold.	Du kan sige dit navn, du kan fortælle, hvor du bor og hvor gammel du er. Du kan spørge din makker om, hvad hun hedder, hvor hun bor og hvor gammel hun er.

Eksempel på vurderingskriterium

Hvad skal eleven bruge feedbacken til?
Eleven kan via feedbacken opnå en forståelse for, hvad hun allerede kan og hvor hun er på vej hen.Det gælder uanset om feedbacken har fokus på en enkelt kompetence som f.eks. udtale eller om der er tale om en kombination af kompetencer, f.eks. udtale, ordforråd og at deltage i en samtale.

Med udgangspunkt i din beskrivelse af, hvad eleven allerede kan, kan du nu formulere mål for den videre udvikling. Passer din beskrivelse af elevens kompetence til vurderingskriterierne på A2, så kan du italesætte, hvad B1-niveauet kræver.

Hvis du vælger at bruge forskellige vurderingskriterier til den samme opgave, kan du opleve, at eleven i nogle kriterier passer til beskrivelsen i fx A2 og i andre kriterier til beskrivelsen i A1. Eleven kan også befinde sig imellem 2 niveauer, fx mellem A2 og B1.

Det er helt normalt.

Ved at bygge videre på målene fra lavere niveauer oplever eleven forhåbentligt, at der er en **gennemgående systematik** i den feedback, som hun modtager – også i de perioder, hvor hun skifter fra grundskole til ungdomsuddannelse eller fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Feedback i aktiviteter med fokus på tekstarbejde
Ofte skal dine elever fortælle om en **tekst**, de har læst. "Teksten" kan være en tekst, en film, en sang, en reklame, en podcast etc. Måske skal de også analysere og perspektivere teksten.

Her har CEFR i deres afsnit om mediering en række vurderingskriterier, som du kan finde inspiration i. Inden for hvert kriterium beskrives de forskellige niveauer, hvorpå eleven kan "forklare data", "bearbejde en tekst", "udtrykke en personlig respons på kreative tekster" samt "give en analyse og kritik af kreative tekster". Se skabeloner til vurdering med disse kriterier/Vurderingskabeloner nedenfor.

Vær fokuseret
Nogle gange optager eleverne deres monolog eller dialog. Det giver læreren mulighed for at tage notater og overveje sin feedback, mens man lytter til eleven ad flere omgange.

Men uanset om man har denne mulighed eller ej, kan det være en fordel, hvis man som lærer på forhånd har en liste over de vurderingskriterier, der passer til aktiviteten, så man ved, hvad man lytter efter i elevens mundtlige kommunikation.

Så bliver feedbacken fokuseret og lettere at anvende fremadrettet.

3. Eksempler på feedback

I Modul 4 finder du eksempler på mundtlig kommunikation i tysk, fransk og engelsk på forskellige niveauer. Kig på eksemplerne som indeholder 1) en lydfil med elevens besvarelse og 2) en fil med beskrivelsen af det kommunikative aktivitet, CEFR-deskriptorer, konkrete eksempler fra elevens besvarelse og feedback.

4. Hvad tager du med?

- På hvilken måde og i hvilken omfang kan du anvende vurderingskriterierne fra CEFR som supplement i din feedbackpraksis?
- På hvilken måde kan du anvende de supplerende feedbackskabeloner, når du giver feedback på mundtlig kommunikation i dine timer?
- På hvilken måde kan dine elever se progressionen i evalueringen af deres mundtlige kommunikation?

Modul 4: Eksempler på opgaver med feedback

Her kommer eksempler på mundtlig kommunikation i tysk, fransk og engelsk på forskellige niveauer.

Til hver lydfil finder du et eksempel på en feedback til eleven, som er baseret på vurderingskriterierne fra CEFR. I eksemplerne kan du se feedback inden for alle kriterier fra "kvalitative funktioner i mundtligt sprog", men i det daglige vil man nok udvælge og fokusere på enkelte kriterier, der er relevante for den pågældende elev og aktivitet.

Kig på opgaven, lyt til optagelsen og så læs vurderingskriterierne og feedbacken.

Opgaver med feedback	Lydfil
Engelsk grundskole	Engelsk grundskole
Engelsk gymnasium	Engelsk gymnasium
Fransk grundskole	Fransk grundskole
Tysk grundskole	Tysk grundskole
Tysk gymnasium	Tysk gymnasium

Opgaver med feedback og lydfiler

Vurderingsskabeloner

En vurderingsskabelon med kolonner til de kvalitative sproglige funktioner (CEFR) kan for eksempel se således ud:

	Omfang (bl.a. ordforråd)	Præci-sion	Flydende sprog	Interak-tion	Sammen-hæng	Fonologi (bl.a. udtale)
Elev A						
Elev B						
Elev C						
Elev D						
osv.						

Vurderingsskabelon

Du kan forkorte eller udvide det, så det passer til de situationer, hvor du evaluerer dine elevers mundtlige kommunikation. Skriv dine egne korte noter under det område/de områder, som er i fokus i den mundtlige aktivitet, du bruger til evaluering i en given situation.

Vurderingsskabeloner til den enkelte sproglige funktion

Her finder du skabeloner til hver enkelt sproglig funktion. I hver skabelon ses CEFR's vurderingskriterier til niveauerne for en hurtig orientering.

Vurderingsskabelon til omfang (bl.a. ordforråd)

Vurderingsskabelon til præcision

Vurderingsskabelon til flydende sprog

Vurderingsskabelon til interaktion

Vurderingsskabelon til sammenhæng

Vurderingsskabelon til fonologi (bl.a. udtale)

Skabelon til medieringsaktiviteter

Vurderingsskabelon til "at udtrykke personlig respons til kreative tekster"

Vurderingsskabelon til "analyse og kritik af kreative tekster"

Om projektet

Formål

Målet med projektet Læreres litteracitet i sprogtestning og evaluering (LiSE) (2020-2022) var at skabe rammer for et nationalt kompetenceløft af sproglærere inden for sprogtestning og evaluering (*language assessment literacy*). Mere specifikt satte projektet fokus på at styrke sproglærernes viden, praksis og selvtillid i forhold til sprogevaluering og at gøre dem bekendt med CEFR (Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog: Læring, Undervisning og Evaluering).

Sprogvurdering har direkte indflydelse på undervisningskvaliteten. Sproglærere forventes på alle uddannelsesniveauer dagligt at engagere sig i løbende vurderingsaktiviteter. I de fleste tilfælde er det lærernes ansvar at evaluere elevernes fremmedsprogsindlæring i løbet af deres undervisning og at gennemføre de mange uformelle og formelle evalueringsprocedurer. Sproglærere kan imidlertid ikke foretage evaluering på en konsekvent og professionel måde, hvis de ikke har tilstrækkelige evalueringskompetencer, dvs. har kendskab til sprogprøver og evaluering eller vurdering af læse- og skrivefærdigheder. Lærere har derfor brug for at forstå sammenhængen mellem prøvevejledninger og vurdering, foretage formativ vurdering, fortolke resultater fra nationale test, prøver og eksamener i fremmedsprog, forklare testresultater til elever og forældre, udvikle testopgaver og vurdere mundtlige og skriftlige opgaver. Mange sproglærere finder disse aktiviteter udfordrende.

Projektets deltagere

Projektet blev ledet af Slobodanka Dimova fra Københavns Universitet med deltagelse af fagpersoner og lærere fra følgende institutioner: Københavns Professionshøjskole, Derdiedas, Egedal Gymnasium og HF, Fællesskolen Favrdal-Fjelstrup, Holstebro Gymnasium og HF, Rosengårdskolen, Roskilde Handelsskole, Skt. Petri skole, Stenhus Kostskole, Svendborg Gymnasium og Vedbæk skole.

Projektets fire faser

I den første fase, som var finansieret af Københavns Universitet, undersøgte vi sproglærernes behov for viden og praksis til at evaluere elevernes sprogkompetencer, mens i de andre tre faser deltog vi i konkret udviklingsarbejde. Som en del af behovsanalysen indsamlede vi data gennem et online spørgeskema, som afdækkede spørgsmål om sproglærernes viden, praksis og selvtillid ift. sprogtestning og vurdering. Dernæst afholdt vi interviews med 28 sproglærere for at indsamle idéer om god evalueringspraksis, eksempler på gode evalueringsopgaver og konkrete udfordringer med formativ og summativ evaluering i klasseværelset. Med udgangspunkt i opgaverne og idéerne fra interviews udviklede og gennemførte vi to workshops (Workshop 1, Workshop 2), hvor sproglærerne udvekslede erfaringer mht. mundtlig og skriftlig evaluering. Vi anvendte resultaterne fra spørgeskemaet, interviews og workshops til at udarbejde online moduler om mundtlig evaluering.

Mundtlighed i fokus

Sproglærerne på tværs af sprog og uddannelsesniveauer syntes, at evaluering af elevernes mundtlighed er meget udfordrende. Det kan være svært at gennemføre mundtlige aktiviteter pga. elevernes tavshed, at vælge og anvende vurderingskriterier ud fra læreplanerne eller CEFR og at konkretisere feedback, så at den er forståeligt for eleverne. På baggrund af input fra sproglærerne besluttede vi, at de online moduler skulle drejse sig om mundtlig evaluering.

Citater fra de deltagende lærere i projektet